

27.7.63

ל. אשכול: קשה קצת להיכנס לויכוח, כי מסופקני אם נמצא כאן מישהו שאיננו מסכים לכל אשר היאר שרת ולמה שאמר ארגוב. אינני יודע על מי שהסתערנו פה. אני רואה שלושה וחצי אנשים שבאו כביכול מן הגולה. אולם אינני בקי בכל "מעשה-המרכבה" הזה. אעיר, איפוא, אי אילו הערות מחוץ ראייתי שלי, מחוץ נקודת המבט שלי.

ראשית רוצה אני להפנות את תשומת לבם של החברים למה שמעסיק ולמה שצריך להעסיק אותנו. אף כאן לא אחדש, כי חלק מאתנו אולי יודע זאת, חי זאת. סבורני כי העשור הזה, נתקרב כמעט למספר של 3 מליון נפש, וכי לא כולם יהיו יהודים, אלא יהיו ביניהם גם כמה מאות אלפים לא-יהודים. מכל מקום קשה לומר כי אנו מגיעים בזה לקץ העליה ההמונית בימינו אלה, בעשור הזה.

אני נוהג להגיד לעצמי ונוהג להגיד גם בפגישות עם אנשים, שחוך 20 שנה עשויים אנו להגיע ל-4 מיליון יהודים, אם אמנם יתפתחו הדברים ללא קטסטרופות גדולות בקרב יהודי-הגולה. ואיננו רוצים להיבנות מקטסטרופות. אני מוכן לקרוא לקטסטרופה, שהיא אולי טובה לכל הצדדים, לאפשרות של עליה עממית גדולה מרוסיה. פה ושם נשמע משהו בקשר לזה, ויש גם מי שמדבר על כך בבטחון כלשהו. כל אחד רואה כאן מהרהורי לבו. אני אינני מסתמך כל כך על זה, בעשור השנים הקרוב, וזה אחד הדברים המצריח את מנוחתנו, מנקודת מבט שלנו.

כאשר שמעתי פה, כי בפגישה עם הגולה צריך להסביר ולעורר (ודיבר על זה משה ולעצם העניין אני, כמובן, מסכים עמו) וכי יש להגיד שהנה בכל זאת, יהודים יושבים על הר-געש - משום מה אין זה נראה לי כי אמנם זוהי ההסברה הנאותה ואלה הם האמצעים שיש לנקוט כלפי יהודי אירופה על אחת כמה וכמה לא כלפי יהודי אמריקה. אבל הייתי משאיר זאת ליהודי אירופה וליהודים באמריקה השונות והרבות. מה שאני רוצה להוסיף פה הוא שיש להפעיל לחץ מישראל על קיומה של ישראל בת 3 מליון נפש, בסוף העשור הזה, ועל ההתפתחות שיכולה להיות איטית כמו שהיא, כלומר, מהגידול העצמי שלנו, הגידול העצמי היהודי והגידול הלא-יהודי שהוא רב יותר, כמובן, באופן יחסי על אף כל השאלות והספקות והסכנות הכרוכות בכך.

Section 1 The first part of the report, which is the most important, is the description of the case. This part should be written in a clear and concise manner, and should include all the facts of the case. It should also include a description of the patient's history, and a description of the physical examination. The second part of the report is the diagnosis. This part should be written in a clear and concise manner, and should include all the findings of the physical examination. The third part of the report is the treatment. This part should be written in a clear and concise manner, and should include all the findings of the physical examination.

The second part of the report is the diagnosis. This part should be written in a clear and concise manner, and should include all the findings of the physical examination. The third part of the report is the treatment. This part should be written in a clear and concise manner, and should include all the findings of the physical examination.

The third part of the report is the treatment. This part should be written in a clear and concise manner, and should include all the findings of the physical examination. The fourth part of the report is the prognosis. This part should be written in a clear and concise manner, and should include all the findings of the physical examination.

The fourth part of the report is the prognosis. This part should be written in a clear and concise manner, and should include all the findings of the physical examination. The fifth part of the report is the conclusion. This part should be written in a clear and concise manner, and should include all the findings of the physical examination.

הערה שניה. אינני חושב, כי במפלגת פועלי א"י ואולי גם בכל ציבור הפועלים והארץ, יש ויכוח אשר לגביו אומר משה, כי צריך להתיישב ולחשוב. (משה שרת: לא אמרתי את זה. ארגוב אמר שצריך להתיישב ולחשוב). אינני חושב, שאני חייב, כביכול, להסביר כאן מה שהיו הויכוחים שלנו עד עכשיו. זה לא היה ויכוח בין ישראל לבין העם היהודי בגולה.

אנו מחפשים דרכים, איך מאלארגן, איך להקים את העם היהודי בגולה, על-מנת שיהיה ישראלי וציוני (כי על כן תמיד יהיה שם) ואיך להקים חיים לאומיים כאלה, שמהם יוכלו לבוא גם עבודות גדולות ועליה לישראל. אם היה ויכוח - היה ויכוח מה הוא הכלי, אם יש לסמוך על ההסתדרות הציונית או לא, או יותר נכון, אם לא זה - מה במקום זה?

בינתיים היתה הארץ עסוקה, גם מפא"י היתה קצת עסוקה בקליטת אותו חלק של העם היהודי שחזר, או היה נאלץ לחזור לישראל, ואותו צריך היה לקלוט.

הקדמתי את המאוחר - מה נראה לנו תוך עשר השנים האלה, מה יקרה אתנו בתוך תקופה זו, כי זה מחייב את ישראל, מחייב את מפא"י בישראל ובעם הישראלי להיחלצות או להסתערות, או כל מלה שנתשמש בה - לחזית כפולה, לא רק החזית שבחו"ל, ואני עוד אגיד משהו על החזית הזאת בחו"ל. אני רואה תביעה נמרצת וחובה נמרצת, בראשיתה, של הסתערות ישראל עצמה על העם בישראל, מנקודת השקפה של תנועת העבודה, מנקודת השקפה של מפא"י ודרכה במשך עשרות בשנים, כמכוונת את הדרך לעם עובד.

אמרנו את זאת כמה פעמים בפומבי, בכתב ובעל-פה. לא אבד לנו המצפון, אבל אותה העבודה שהיתה לנו לקלוט מליון ורבע, כפי שהוא בא ואיך שהוא בא, עם יכולתו, השכלתו ומהארצות שמהן בא - צד זה בלע את כל היכולת של אותו החלק בישראל, והיינו עמוקים במחשבות ובחיפושי דרך יסודית של בנין והקמה בעבודה בארץ. וגם החומר - אם משתמשים במלה זאת - גם האדם שהגיע אלינו זקוק לחומרי הסקה רבים, להסיק את התנור החברתי, המחשבתי, האידיאי, כדי לעצב מהחומר הזה (אולי בדור הראשון אין זה בכלל בגדר ביצוע, אבל אני מתחיל לחיות עם הדור השני, אותם הילדים שהגיעו ארצה בהיותם ילדים בני 2-3 או 5, שהם כעת בני 17-20) את פרצופה ותוכנה הרוחני, החברתי, הסוציאלי של ישראל ב-1965 וב-1970 - דבר זה ראוי שניתן עליו דעתנו ונראהו כבעיה חמורה.

כל הרוצה להשוות את פרצופה של ישראל היום, למצבה בשחר
חנועתנו - ולמותר לפרש בשמו של מניח היסודות של תנועתנו, עם יציאתנו
לכבישו של העם, לכיבושה של ישראל, לכיבושו של העם בישראל. ואינני
בא בטענות לאחרים ואף לא לעצמי. להיפך: לעתים מלמד אני זכות ומטביר,
כי נעשית עבודה גדולה עבודה הסטורית, שניתן לעשותה אולי פעם אחת, ואז
לא יכולנו לשמור על כל התורות, והפרנו את המרות ועשינו את המלאכה.
אם כשוך הסערה של העליה ההמונית שאני לא שמחה לה, של 100 אלף ו-150
אלף בשנה, וגם 200 אלף בשנה (וגם זה היה פעם), אם אנו באים לצעד
זה במשנה חוקף, כדי למלא אותה השליחות ואותה הדרך אשר קיבלנו על
עצמנו וחתרנו אליה ופילסנו לה נתיבות בימים הראשונים, ומותר גם להגיד -
עד היום הזה.

והדבר השני - גידולה של ישראל. מאין חגדל ישראל אם לא
יהיה עם יהודי, לאחר חיסול כל הגלויות הערביות, ואנו מחסלים אותן,
אם אינני טועה, ואם אני טועה יחקנו אותי יודעי דבר - עוד 3, 5 או 7
שנים נחסל אותן. וזאת היא הדאגה מנקודת השקפה ישראל, של ישראל, לא של
עם ישראל, זו דאגה אשר חייבת לא לתת מנוחה מהיום. כי גם היום, מצם
לחץ העליה של 60-70 אלף, בהשוואה לעם של שני מיליון צריך להיות יחסית
יותר קטן מהלחץ שהיה עלינו כאשר היינו 650-700 אלף, ובאו 150-200 אלף
יהודים לשנה, והיו לנו מעברות ובדונים פחונים וכל מה שהיה.

באחת הישיבות בעבר, כאשר ישבנו בינינו, הבעתי גם ספקותי.
אני מוכן להודות, כי אני יודע עכשיו פחות ממה, אשר בילה שבועות
וחדשים בביקורים בתפוצות גדולות בארצות היהודים עתירות האוכלוסיין.
אמרתי אז כי הסתדרות ציונית כמו שהיא, או כמו שעליה להיות צריכה
אולי להתעורר, לעשות ולתת.

יש לי ההרגשה שאנו מגיעים לקץ הדברים, לקץ השאור שבעיסה
הישראלית, שנצטבר ונאגר עד קום המדינה כנושא רעיונות, כנושא יעוד -
גוף זה כלה וחולף, העם היהודי הזה צריך, חייב ויכול להקים מתוכו
אנשים רבי-פעלם חדשם - אולי בצורות אחרות. אני לא שוכח שאותן תנועות
השחרור החברתיות הסוציאליות הרבות, שמהם יצאו אנשי העליה השניה וגם
אנשי ביל"ו אולי אינם עוד בעולם, ויתכן שהם קיימים פועלים באורח אחר.

...

...

...

...

אנו צריכים להיערך בשתי חזיתות: לחנך, לגדל, להרים

את ישראל לאותו הגובה החברתי שעליו חלמנו, למטרה שאותה הצגנו לפנינו ועדיין לא עשינו כברת-דרך רבה בשנים הללו.

מסופקני, אם ישראל צריכה ומסוגלת לעשות זאת. אבל אם

אמנם יש לאל ידה לעשות כן, כי אז צריך באיזה מקום משה מסוים אשר ינסה לשדד המערכות של מפא"י או שכל ציבור הפועלים, לא אכנס לויכוח אם "חלוץ" אחיד או "חלוץ לא אחיד", אם ההסתדרות הציונית תהיה אחידה או לא אחידה, מפלגות או לא מפלגות - אני מוכן להציע ולהסכים לכל צורה של מכשירים ומנופים. הים הוא גדול מאוד ויש לנצלו ככל האפשר.

אבל במידה מסויימת יש לטעון כלפי עצמנו. אנישואל ומישהו

צריך לשבת על המדוכה הזאת ולהציע - מי הם האנשים שיוצאו מכל חוג הפעולות ומי הצעירים אשר יתווספו לפעולות, ומי הם האנשים, ומי החלק אשר יתגייס מעתה ויתמסר לכור חדש, אשר בו תעוצב הרמה החברתית של ישראל, הריקמה האידאית וקימום פיזורי הגולה בישראל?

אני יודע כי המדובר אינו רק באנשים, אלא גם באמצעים.

שמעתי שוב על המצב הכספיים של הסוכנות היהודית, דברים אלה אינם לפרסום.

זה המצב קשה יותר משתיאר אותו משה. אם לעשות חשבון צדק זה לא 25% אבל נכון כי הסוכנות מטפלת במספרים של עשרות ומאות מליונים. אם ניגשים ברצינות לענין צריך אולי להגיד, ויכולה הסוכנות להגיד, כי כל מה שיש וכל מה שהיא עושה - יהיה מינוס "איכס" מליונים, ומליונים אלה יוקדשו לעבודת החינוך הזאת, לעבודת הארגון, כי עפשינו מדוחק הזמן יותר מאשר לפני 20 שנה או לפני 15 שנה, או עשר שנים. ב-15 השנים האלה היינו שקועים בעבודה עצומה של קיבוץ גלויות, כי סו"ס זה הביטוי של הציונות והגשמתה.

אנו צריכים להכשיר ולהכין דור או דורות, והלוואי ואתבדה

ולא נרגיש פתאום הפסקה בין פעולת העליה והקליטה הגדולה שהיתה, שהגולה הדוויה נתנה לנו, ובין עליה ברוכה, בחומר ובגוף של יהודים שהגולה שלהם אינה דוויה עוד ואינה דוחפת אותם ללכת לישראל.

כלומר, ההכנות בהווה, מתוך נקודת השקפה מה יהיה בעוד עשר שנים, ואולי גם יותר מעשר שנים - ואולי זו בעצם השליחות וזה התפקיד המרכזי של אותו ארגון שנקרא הקונגרס הציוני, ואני מסכים עם משה: זוהי הבמה, זוהי הבמה של העם היהודי לציונות ולישראל לעשור הקרוב, ואולי זה נעשה יותר מרכזי ויותר חשוב אפילו מאשר הטיפול בקליטת העלייה. אתם יודעים כי מאים יהודים ויבואו. אינני רוצה להגיד כי הציונות לא תטפל בכך, אלא להדגיש את החשיבות. בכל זאת, בידי הקונגרס הציוני, בידי ההסתדרות הציונית העולמית, עם כל חולשותיה ועם כל מה שיש לה ומה שאין לה - נמצא המכשיר הזה. גם על פי האמנה מהווה היא מכשיר לארגון העם היהודי לכל מה שש"ך. רצוני לומר בזה, כי אולי הגיע הזמן שבמרכז הכובד על פעולתה של הסוכנות היהודית, עם המנגנון שיש ועם תקציבים שישנם, גם אם זה יהיה על חשבון העובדה שהוסכנות תצטרך להגיד: אז יש לי פחות כסף לשיכון (מ. שרת: איך היא תגייס כספים? באיזה סיסמאות היא תגייס כספים, ביחוד בארצות הברית, עם סיסמת החינוך העברי באירופה? זאת הבעיה). אם ניקח את יהודי אמריקה הדרומית, ואם נקח את יהודי אירופה - אם בכלל אין רוצים בשום דבר, כי אז בכלל אינני יודע מה יהיה.

אני רואה את העניין, כשאנחנו רק משתחררים מדאגות יום יום אחרות ומתכנסים לחשוב את המחשבה הזאת - אני רואה את העניין ראייה חמורה ומסעירה. אם התחלתי כביכול בלשון שקטה, שבסוף העשור הזה נראה לי שישראל תעמוד לפני ימים, חדשים ושנים - אילוא איזה קטסטרופה שאיננו מצפים לה - באפס מעשה בשדה הקליטה, הרי אין דבר יותר מחריד ומסעיר את ישראל בימינו אלה. כך צריך היה להיות מנקודת השקפה של בטחון, גם מנקודת השקפה של החיים התרבותיים, הרוחניים והכלכליים. עם של שלושה מליון או עם של ארבעה מליון, או עם של חמישה מליון. אדבר בלשון פשוטה: משלמי מסים לכל ההוצאות הבטחוניות וכל יתר הדברים; שני מליון משלמי מסים או שלושה מליון או ארבעה מליון - זה אחרת. משלמי מסים, הווה אומר שישנה כלכלה מפותחת שיכולה לשאת אותם. אני אומר לישראלים וגם ללא-ישראלים: יש לראות זאת בעיניים פקוחות ואין דבר יותר מזעזע, אין דבר יותר מסכן, אין דבר יותר מחריד לישראל בבנינה, בגידולה, מאשר לראות לפנינו את התמונה הזאת.

הנה כבר שמעתם מפי מי שמטפל בעליה בסוכנות היהודית, והוא אומר: בשנה הבאה יכולים להיות עשרים, עשרים וחמשה, שלושים אלף. זאת בשנה הבאה, ואני לוקח לי עוד חמש-שש שנים עד סוף העשור הזה.

אם כן, כשאנחנו מבארים את העניינים יחדיו, לא חסרה מחשבה על ישראל והעם היהודי. איננו יודעים בדיוק איך לגשת לענין, איך לארגן את הענין. משה מדבר עכשיו בהגנה טובה ומעמיקה על המפלגות הציוניות ועל ההסתדרויות הציוניות שישנן בעולם.

יכול להיות שהחלוץ בארצות-הברית איננו מה שהיה בפולין ולא מה שיהיה באמריקה הדרומית. אבל בארצות הרוחה הגדולה, איני מאמין אלא באידיאה. ואם אנחנו מצד שני נפתח את ישראל, שהיא חיענה וחיידמה לאותה הדמות החברתית אשר רצינו לבנותה, יש לנו מה להגיד לנוער בארצות-הברית. לא במאות אלפים, לא במיליונים, אבל למאות אלפים, ואולי זה יגיע לרכבות.

אני רוצה בעצם לסיים את הערותי, ואם הוספתי משהו, הרי זה, כדי שלא ניבהל מנקיטת אמצעים גדולים; שימת הדגש בדורות הצעירים במידה שישראל תמשוך אנשים מארצות הרוחה להשקיע - הם יבואו. כאשר חלילה מורם השוט, אנחנו רואים: כולם מתגעשים, מאות אלפים. ואחר כך מסתבר שכאשר שקט מצב הרוח, שוקט הגל, אלה הם חיי היהודים. כך היו אבותינו ברוסיה. הם אינם יותר גרועים, הם אינם יותר טובים.